

FMST. nr. 54/95
J.nr. 92-1211-441

1995

Cirkulære om

**Vilkår ved ansættelse af erhvervsuddannelses-
elever og erhvervsgrunduddannelseselever i
staten**

CIRKULÆRE OM VILKÅR VED ANSÆTTELSE AF ERHVERVSUDDANNELSESELEVER OG ERHVERVSGRUNDUDDANNELSESELEVER

(Til samtlige ministerier mv.)

Med dette cirkulære orienteres om de væsentligste vilkår, som man skal være opmærksom på ved ansættelse af elever.

Vilkårene omhandler unge, der ansættes som erhvervsuddannelseselever med henblik på at gennemgå praktikdelen af en faglig uddannelse eller som erhvervsgrunduddannelseselever med henblik på at opnå kvalifikationer, som giver adgang til at fortsætte i en erhvervskompetencegivende uddannelse, eller som giver grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

I. Erhvervsuddannelseselever

a. Lovgrundlag

Elever, som ansættes med henblik på at gennemgå en erhvervsuddannelse, er omfattet af Lov om Erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 789 af 28. september 1993.

Adgangen til en erhvervsuddannelse har alle, der har opfyldt uddannelsespligten efter folkeskoleloven.

b. Uddannelsesbekendtgørelse

For hver enkelt erhvervsuddannelse er udarbejdet en uddannelsesbekendtgørelse, hvori redegøres for uddannelsens formål, varighed, opbygning og indhold. De enkelte faglige udvalg har medvirket ved udarbejdelsen.

For kontoruddannelsen kan således henvises til bekendtgørelse nr. 271 af 15. april 1994 med senere ændringer. Ved lov nr. 446 af 14. juni 1995 er der vedtaget ændringer af erhvervsuddannelsesloven, hvilket forventes at betyde,

at der skal udarbejdes en ny uddannelsesbekendtgørelse for kontoruddannelsen og dermed også til specialet *offentlig forvaltning, stat*.

c. Uddannelsesvej

Elever kan vælge *skolevejen* og starter så med en skoleperiode, hvorefter de indgår en uddannelsesaftale med en praktikvirksomhed, som dækker praktikperioden og de resterende skoleperioder.

Elever kan også vælge *praktikvejen* og starter så med en uddannelsesaftale med en praktikvirksomhed, som dækker såvel den praktiske som den teoretiske uddannelsestid.

d. Uddannelsen

Uddannelsens varighed fremgår af den relevante uddannelsesbekendtgørelse. Uddannelsen er en vekseluddannelse, idet der skiftes mellem skoleundervisning og praktikuddannelse. Skole- og praktikperioderne skal ses som en helhed, og praktikvirksomheden skal tilrettelægge det samlede uddannelsesforløb således, at praktikuddannelsen understøtter og supplerer skoleundervisningen. Uddannelsen skal gennemføres efter de praktikregler, der er fastsat i uddannelsesbekendtgørelsen.

Som inspirationskilde for kontoruddannelsen har Finansministeriet i 1991 udsendt Vejledning om Ansættelses- og uddannelsesforhold for kontorelever i staten.

e. Praktikstedet

For at kunne uddanne erhvervsuddannelseselever skal institutionen være godkendt som praktiksted for den pågældende uddannelse. Ansøgning fås på erhvervsskolen og sendes til det faglige udvalg.

f. Uddannelsesaftale

Der findes forskellige former for uddannelsesaftaler: Almindelige uddannelsesaftaler, kombinationsaftaler og udstationeringsaftaler. Hvis uddannelsen begynder i en statsinstitution (*praktikvejen*), skal der oprettes en uddannelsesaftale med eleven fra uddannelsens begyndelse. Hvis uddannelsen begynder på skole (*skolevejen*), skal aftalen oprettes, inden eleven starter praktikuddannelsen. Blanket til uddannelsesaftale fås på

erhvervsskolen og skal være underskrevet senest ved aftaleforholdets begyndelse. Aftalen sendes til den erhvervsskole, som eleven efter aftale med praktikvirksomheden ønskes optaget på.

g. Uddannelsesbevis

Ved uddannelsens afslutning udfærdiges et uddannelsesbevis.

For uddannelser, der ikke omfatter svendeprøve, udstedes beviset af erhvervsskolen eller af det faglige udvalg.

For uddannelser, der omfatter svendeprøve, udstedes beviset af det faglige udvalg.

For uddannelser, der kun omfatter skoleundervisning, tjener skolebeviset som uddannelsesbevis.

h. Prøvetid

De første tre måneder af praktiktiden betragtes som gensidig prøvetid. Hvis en elev på grund af sygdom eller barsel mv. er fraværende i mere end 1 måned af prøvetiden, forlænges denne svarende til fraværsperioden.

i. Ophævelse

I prøvetiden kan hver af parterne ophæve uddannelsesaftalen uden varsel og begrundelse. Hvis eleven er gravid, er hun imidlertid beskyttet af lov om ligebehandling af mænd og kvinder, hvorfor det påhviler ansættelsesmyndigheden at godtgøre, at ophævelsen ikke er begrundet i graviditeten. Efter prøvetiden kan uddannelsesaftalen kun ophæves ved gensidig aftale. Endvidere kan aftalen ophæves, hvis en af parterne i væsentlig grad misligholder sine forpligtelser/aftaler, eller hvis en væsentlig forudsætning for aftaleindgåelsen viser sig at være urigtig eller senere brister. Udelukkes en elev fra skoleundervisning, bortfalder uddannelsesaftalen. Er parterne ikke enige om, at aftalen er misligholdt, foreligger en tvistighed.

j. Tvistighed

Ved tvistigheder/uoverensstemmelser efter prøvetiden skal det faglige udvalg straks underrettes med henblik på undersøgelse af forligsmuligheder. Ved tvistigheder, der vedrører en kontorelev, underrettes således Områdeudvalget for kontoruddannelser til den offentlige forvaltning (OmKOF). Opnås der

ikke forlig, kan sagen af en af parterne indbringes for Tvistighedsnævnet, som har adresse i Undervisningsministeriet, Erhvervsskoleafdelingen, og som kan tilkende den skadelidte erstatning. Nævnets afgørelse kan af hver af parterne indbringes for de almindelige domstole inden for en frist af 8 uger.

k. Forlængelse

Uddannelsestiden kan forlænges efter aftale, fx hvis eleven på grund af sygdom har været fraværende i mere end 10 pct. af den fastlagte uddannelsestid. Forlængelse med mere end fraværperioden kræver det faglige udvalgs godkendelse. Er der ikke enighed mellem elev og institution om forlængelse, kan det faglige udvalg efter anmodning forlænge uddannelsestiden med et af udvalget fastsat tidsrum.

1. Ansættelse og aflønning

Ved påbegyndelsen af en praktikuddannelse i en statsinstitution sker ansættelsen i henhold til gældende (fælles-)overenskomst/organisationsaftale. Under ansættelsen er eleven bl.a. omfattet af følgende regler:

Løn

Der ydes overenskomstmæssig løn i hele praktikperioden, altså også under skoleophold i denne periode.

Overarbejde

Elever må ikke deltage i overarbejde, medmindre andet fremgår af organisationsaftalen.

Ferie

Erhvervsuddannelseselever er omfattet af ferielovens regler. Det fremgår af lovens § 7, at elever i det første og andet hele ferieår efter uddannelsesaftalens ikrafttræden har ret til 30 dages ferie. Er ansættelsen sket inden 1. juli i et ferieår, har eleven også ret til 30 dages ferie i dette ferieår. Har eleven ikke optjent løn eller feriegodtgørelse for alle feriedagene, betaler institutionen eleven løn i de resterende dage.

Er ansættelsen sket 1. juli eller senere, har eleven - hvis institutionen holdes lukket under ferie i tiden 1. okt. til 1. maj - ret til højst 6 dages ferie i dette ferieår. Der kan ikke afvikles ferie i skoleperioderne.

Udligningstillæg

Såfremt lønnen til erhvervsuddannelseselever er mindre end lønnen til erhvervsgrunduddannelseselever med en statslig praktikaftale, ydes et udligningstillæg, således at der samlet ydes en løn på 5.300 kr/md. (1/4 - 93-niveau).

Øvrige ansættelsesvilkår

Ud over de vilkår, som måtte være fastsat i overenskomsten, gælder den almindelige lovgivning om arbejdstageres ansættelses- og arbejdsvilkår i det omfang, de er forenelige med uddannelsens formål.

Gruppeliv

Erhvervsuddannelseselever, som er ansat efter en organisationsaftale, der er indgået med en organisation tilsluttet Statsansatte Kartel (StK), er omfattet af den med Centralorganisationernes Fællesudvalg aftalte gruppelivsordning. Præmien, der betales af styrelsen/institutionen, er fra 1. oktober 1995 kr. 36,92 mdl. Der henvises til cirkulæreskrivelse af 15. maj 1995 (Fmst.nr. - 16/95).

Befordringsgodtgørelse

Finansministeriet har med centralorganisationerne indgået aftale om, at der til erhvervsuddannelseselever i en statsinstitution, som aflønnes efter overenskomster, indgået med en organisation under CFU's forhandlingskompetence, hvilket vil sige en organisation, som er tilsluttet enten

- Statsansattes Kartel (StK),
- Statstjenestemændenes Centralorganisation II (COII),
- Tjenestemænds og Overenskomstansattes Kartel (TOK) eller
- Akademikernes Centralorganisation (AC),

skal ydes godtgørelse for udgifter til transport til/fra skole.

Godtgørelsen omfatter udgifter til befordring den nærmeste vej fra bopæl/indkvarteringssted/lærested til skolen og tilbage. Der kræves en forudgående godkendelse fra tjenestestedet.

Godtgørelse ydes, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- * Den samlede skolevej (hen- og tilbagerejsen) skal udgøre mindst 24 km.
- * Der skal i videst muligt omfang anvendes offentlige transportmidler.
- * Eleven kan ikke deltage i undervisningen på en nærmere liggende skole.
- * Er befordring mellem flere undervisningsafdelinger af en skole nødvendig inden for samme dag, ydes der godtgørelse uanset afstand.

Ved anvendelse af offentlige transportmidler godtgøres de faktiske udgifter. Anvendes - efter godkendelse - eget transportmiddel, ydes fra 3. juli 1995 en godtgørelse på 64 øre/kørt km.

Til indkvarterede elever ydes der en godtgørelse af befodringsudgifter for udrejsen til og hjemrejsen fra skole/indkvarteringssted til bopæl, såfremt den samlede afstand (hen- og tilbagerejsen) udgør mindst 24 km. Ligeledes ydes der befodringsgodtgørelse for rejser mellem skole/indkvarteringssted og bopæl i forbindelse med weekends, påske og juleferie, såfremt den samlede afstand er mindst 24 km.

Såfremt betingelserne for ydelse af godtgørelse er opfyldt, udbetales godtgørelsen af den statsinstitution, hvor eleven er ansat. Godtgørelsen er skattepligtig.

II. Erhvervsgrunduddannelseselever

a. Lovgrundlag

Unge, som ansættes i en statsinstitution med henblik på at opnå bl.a. faglige kvalifikationer, der giver adgang til at fortsætte i en erhvervskompetencegivende uddannelse, eller som giver grundlag for beskæftigelse på arbejdsmar-

kedet, er omfattet af lov om erhvervsgrunduddannelse m.v.. jf. bekendtgørelse nr. 808 af 6. okt. 1993 om oprettelse af erhvervsgrunduddannelser.

b. Uddannelsen

Uddannelsen er en vekseluddannelse og består af virksomhedspraktik og skoleundervisning. Uddannelsen varer to år, jf. lovbekendtgørelse nr. 491 af 19. juni 1995, men kan i særlige tilfælde forlænges med indtil 1 års praktikuddannelse. Af uddannelsen er mindst 20 uger og højst 40 uger skoleundervisning.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der beslutter, i hvilket omfang der tilbydes de unge en erhvervsgrunduddannelse, og som i samarbejde med de lokale uddannelsesinstitutioner tilrettelægger uddannelsen.

c. Praktikaftale

Forud for påbegyndelse af en erhvervsgrunduddannelse skal der være indgået en praktikaftale, som skal være godkendt af kommunen inden praktikopholdets begyndelse. Praktikaftale indgås på den formular, der er udarbejdet i tilslutning til den ovenfor nævnte bekendtgørelse nr. 808. I praktikaftalen fastsættes vilkår om prøvetid, opsigelse og ophævelse. Inden kommunen kan godkende praktikaftalen, skal en erhvervsskole i området have erklæret, at statsinstitutionen ikke for tiden opfylder betingelserne for at ansætte en elev med uddannelsesaftale inden for en erhvervsuddannelse eller landbrugets grunduddannelse eller, at skolen ikke kan anvise institutionen en sådan elev.

d. Praktikbevis

Efter tilfredsstillende gennemførelse af praktikopholdet udsteder ansættelsesmyndigheden et bevis for gennemførelsen. Beviset skal indeholde oplysning om praktikopholdets mål samt de arbejdsområder og funktioner, den unge har været beskæftiget med.

e. Uddannelsesbevis

Når hele uddannelsen er gennemført, modtager den unge et uddannelsesbevis. Beviset udstedes af den skole, hvor det sidste skoleophold finder sted.

f. Prøvetid

De første 1-3 måneder af praktiktiden betragtes som gensidig prøvetid, jf. praktikaftalen.

g. Ophævelse

Kommunen kan ophæve praktikaftalen, hvis eleven ikke følger den fastsatte uddannelsesplan.

I øvrigt kan aftalen kun ophæves efter aftale mellem parterne.

h. Ansættelse og aflønning

Unge, der som et led i en erhvervsgrunduddannelse ansættes i en statsinstitution, omfattes af den mellem Finansministeriet og centralorganisationerne den 22. aug. 1994 indgåede overenskomst (Fmst nr. 95/94).

Under ansættelsen er eleven bl.a. omfattet af følgende regler:

Løn

Der ydes en løn på 5.300 kr/md (1. april 1993-niveau). Lønnen reguleres efter de for tjenestemænd gældende regler. Lønnen forfalder kun under praktik og udbetales månedsvis bagud. I skoleperioder modtager eleven skoleydelse, der udbetales af kommunen.

Ferie

Erhvervsgrunduddannelseselever er omfattet af ferielovens regler med de afvigelser som følger af, at de tillige er omfattet af aftale om ferie mellem Finansministeriet og centralorganisationerne.

Sygdom, graviditet, barsel og adoption

Erhvervsgrunduddannelseselever er under fravær af nævnte art omfattet af de aftaler, som Finansministeriet har indgået med centralorganisationerne.

III. Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER)

a. Lovgrundlag

Lov nr. 1090 af 23. dec. 1992 om Arbejdsgivernes Elevrefusion med senere ændringer trådte i kraft den 1. januar 1993.

b. Hvem omfattes

Loven omfatter alle arbejdsgivere, der er omfattet af ATP-loven, private såvel som offentlige.

c. Refusion til arbejdsgiver

AER yder refusion til arbejdsgivere, der i henhold til uddannelsesaftale, der omfatter såvel skole- som praktikophold, har udbetalt løn under skoleophold til elever i erhvervsuddannelse, landbrugets grunduddannelse og grundlæggende social- og sundhedsuddannelser og til elever under uddannelser, der efter undervisningsministerens bestemmelse kan sidestilles med erhvervsuddannelser.

Lønrefusion

For året 1995 er taksterne følgende:

1. års elever	1100 kr/uge
2. års elever	1270 kr/uge
3. års elever	1370 kr/uge
4. års elever	1590 kr/uge
Voksne elever	2550 kr/uge.

Den særlige sats for voksne elever gælder alene elever, der ved uddannelsesaftalens påbegyndelse er fyldt 19 år, og som i det sidste år forud for aftalens påbegyndelse har været beskæftiget eller arbejdssøgende som specialarbejder mv. Det er endvidere en betingelse, at der i praktiktiden mindst ydes specialarbejderløn.

Praktikpladstilskud

Tilskud til praktikpladser gælder også for erhvervsgrunduddannelseselever og ydes efter ansøgning til AER. Ordningen gjaldt oprindeligt til udgangen af 1995, men er forlænget med et år, således at den nu ophører med udgangen af 1996.

Tilskuddet er 16.000 kr/elev i 1995 og 12.000 kr/elev i 1996. Ved elevansættelser henholdsvis -ophør i løbet af kalenderåret ydes tilskuddet forholds-mæssigt. Tilskuddet ydes kun, såfremt det aftalte uddannelsesforhold er på mindst 3 måneder, og det er i øvrigt en betingelse, at der ikke er sket ophævelse inden prøvetidens udløb.

Befordringstilskud

Til arbejdsgivere, der har afholdt de udgifter til befordring, som erhvervsud-dannelseselever og dermed ligestillede (men ikke erhvervsgrunduddannel-seselever) har haft i forbindelse med skoleophold, yder AER efter begæring refusion med indtil 80 pct. af de afholdte udgifter. Tilskuddet kan dog højst svare til udgifterne til billigste offentlige befordringsmiddel.

d. Arbejdsgiverbidrag

Til AER betales et årligt arbejdsgiverbidrag, hvis størrelse fastsættes i de årlige finanslove. Bidraget for 1995 er fastsat til 1260 kr. for hver fuld-tidsansat lønmodtager.

Cirkulærerne af 6. april 1993 (APD nr. 25/93) og 4. oktober 1993 (APD nr. 75/93) ophæves hermed.

København, den 15. december 1995.

Finansministeriet

P.M.V.

E.B.

Niels Erik Bisgaard

Cirkulære af 15. december 1995	
Fmst. nr. 54/95	
Henvendelse om dette cirkulære rettes til Finansministeriet, 12. kontor	
Adresse: Christiansborg Slotsplads 1 DK-1218 København K Telefon 33 92 33 33	
Telefax 33 32 80 30	
J.nr. 92-1211-441	PKAT
Yderligere eksemplarer af cirkulæret kan købes ved henvendelse til Schultz Information, tlf. 43 63 23 00. Pris kr.	